

Ante Škrobonja i suradnici:
MEDICINA SVUD OKO NAS

Digital point tiskara, Rijeka, 2008., str. 177, meki povez, plastificirano

Ova knjiga ponovno osvjetljava Antu Škrobonju kao iznimnu ličnost, znanstvenika, organizatora projekata, vještog birača vrijednih suradnika, profesora koji uvelike u pozitivnom smislu odudara od standarda, poštovatelja i miljenika studenata, izvanrednog predavača.

Zdravlje kao *bonum optimum* oduvijek je bilo tema od najvećeg interesa i intelektualaca i laika – ljekara, vječeva, čarobnjaka, šamana, vidara, gurua, ranara, poslije svećenika i Crkve, državnih institucija, svih vojski i općenito društva i njegovih atributa. Tijekom povijesti medicine kristalizirala

se i opća povijest pa se “na mala vrata” dobio uvid u socijalne odnose, brigu, njegu, skrb, kvalitetu života, blagostanje, pažnju, ljubav za naraštaje i narode.

Historia – magistra vitae vrijedna je proučavanja s niza aspekata, a pogotovo medicinskog. *Medicina – doctrina, scientia et ars* zaslužila je istraživanje svih njezinih povijesnih vidova, a premda se kao fakultetski predmet i nepravedno podcjenjuje u moru prećih, zasluga je prof. Škrobonje da je tu katedru – kolegij uzdigao na zavidnu razinu, ravnu najvišim svjetskim fakultetima i sveučilištima. Njegova ga nesumnjiva popularnost među mlađim generacijama čini *personam grata*. Nužni *obsacle*, koji doživljava, samo su dokaz u

prilog onih za kojima se diže prašina jer su marljivi i zaista vrijede više od ostalih – prethodnika i konkurenata.

Knjiga *Medicina svud oko nas* svestrano se bavi medicinskom historio- grafijom najvećim dijelom naših krajeva. Uza svestrani trud nositelja – autora sa šesnaest suradnika, knjiga je bogato ilustrirana s više od pedeset fotografija zgrada, crkvi, gradova, interijera, odora, freski, likovnih djela, crteža, kipova, vinjeta, zastava, vitraža, rukopisa, naslovnica knjiga, starih mapa, razglednica, gravura i sl. Među 18 objavljenih znanstvenih i struč- nih radova u ovoj knjizi, opremljenih engleskim sažecima i popisima lite- rature, ima i onih s citiranim pjesmama te potkrijepljenih tablicama, numeričkim podacima i fusnotama.

Profesor Škrobonja je kao popularizator i promicatelj znanosti iz područ- ja biomedicine, dobitnik prestižnih nagrada. Urednik je internacionalnog časopisa AMHA. Ova knjiga, kao i ostale njegove knjige, zbog visoke kva- litete napisanog potvrđuje ga kao velikog poznavatelja povijesti medicine, erudita i akribičara, zaslužnog što se ovo područje još više popularizira i pre- dočuje studentima i liječnicima te drugim zainteresiranim stručnjacima i laicima kao vrijedno pažnje i proučavanja.

Prof. dr. sci., specijalist medicine rada, znanstveni savjetnik i redovni profesor povijesti medicine na Medicinskim fakultetima u Rijeci i Splitu, intelektualac je *par excellence*, vodi studente na teren, tumači, stvorio je do sada nedostignutu privlačnost svog predmeta. Što sam, što sa suradnicima, objavio je pet knjiga i oko 120 znanstvenih i stručnih radova. U ovoj posljednjoj knjizi obrađuje povijesno-medicinske teme svoga kraja, tj. kraje- va koje gravitiraju Rijeci: Istra, kvarnerski gradovi, sjeverni dio hrvatskog Jadrana, ali i Imotski, župa Mošćenice, Hrvatsko primorje te šira Hrvatska. Ne nedostaje ni općih tema kao što je “Gledati i vidjeti dalje od očiju”.

Medicinsko-historijski raspon interesa prof. Škrobonje i suradnika zaista je širok. Npr. dijete i tradicionalno vjerovanje u pučkoj medicini; kuga, kole- ra i kult sv. Roka; sveci zaštitnici od zmijskog ugriza u etnomedicinskoj tra- dičiji; antropološka obrada relikvija sv. Sebastijana i sv. Barbare u vodnjan- skoj crkvi Sv. Blaža; koparski liječnici i kirurzi od XIV. do XVII. stoljeća; liječenje bolesti mokraćnog sustava prema djelu “Herbario novo” Castora Durantea iz 1584.; tri ljekaruše imotskih franjevacu; položaj žena u zakoni- ma i statutima kvarnerskih radova od XIII. do XVII. stoljeća; nekoliko pri- loga sa sjevernog dijela hrvatskoga Jadrana u povijesti pomorske medicine XIX. stoljeća; demografska kretanja u župi Mošćenice u XIX. stoljeću; uzro- ci smrti u Rijeci u prvoj polovici XIX. stoljeća; promotori talasoterapije u

Hrvatskom primorju; prikaz rasprave o klimatoterapiji dr. Karla Otta, objavljene u Rijeci 1894.; zdravstveno prosvjeđivanje kroz medicinsku reklamu u prvim brojevima Novog lista; organizacija zdravstvene zaštite i sanitarni kordon Hrvatsko-slavonske Vojne krajine u XVIII. i XIX. stoljeću; sanitetska služba za vrijeme NOB-a na području Like.

Da bi se godinama marljivo sakupljao, znanstveno obradio i valjano prikazao tako obilan materijal, bilo je potrebno uložiti zaista mnogo truda i strpljenja u prekapanju raznih arhiva, uočiti i izdvojiti zanimljivo i selektivno. Vrijedno je truda dizanje prašine s informacija koje su stoljećima ležale negdje pohranjene, da bi danas poslužile boljem razumijevanju kulture i civilizacije naših geografskih širina i dužina. Sate predanog arhivskog rada, uz vlastite ideje i projekte, profesor je Škrobonja s koautorima posvetio izučavanje povijesno-zdravstvenih sfera.

Suradnici/e su također iznijeli velik dio posla: Đana Pahor, M. Diklić, Davorka Perić, Smilja Rimac Lasić, N. Materljan, B. Mrak, Karmen Krpan Krizmanić, Z. Šarić, Lejla Peternelj Uran, A. Baretić, A. Muzur, Ž., Dugac, Marija Ivinić Kurtović, V. Buršić, Višnja Jovanović, Mirjana Pejić. Među njima je petnaest doktora medicine, pet magistara, jedan docent, dr. sci. (Amir Muzur).

Posebno se ističe i zadovoljstvo mi je bilo pročitati poetski nadahnut i filozofično saturiran predgovor Anje Petaros.

Na putu prema daljnjoj vrsnoj i vrhunskoj, plodonosnoj kreativnosti želim(o) autoru i suradnicima uspjeh.

Prim. dr. sc. Ljubomir Radovančević